

Reisverslag februari 2010

"Doet recht aan de arme en de wees, rechtvaardigt de verdrukte en de arme." (psalm 82:3)
"Al hebben mijn vader en moeder mij verlaten, de HEER nam mij liefdevol aan." (psalm 27:10)

Deel Mijn liefde uit

Opnieuw mochten we weer een gezegende reis maken naar Hongarije en Oekraïne. Deze keer met vier busjes en acht mensen; Paul en Cora Bastiaans, Daniël Gerrets, Jaco Schippers, Wim en Ria Verwoerd en Piet Luijten en Johan de Wolf van Stichting Boete en Verzoening. Uitgezegend in de gemeente met de opdracht, 'Ga en deel Mijn liefde uit,' vertrokken we zaterdagavond 20 februari. Weliswaar twee uur later dan gepland, omdat aan één busje nog een startprobleem moest worden verholpen.

We waren door Charles, die in Hongarije een bediening heeft onder de zigeuners, uitgenodigd om na de kerkdienst zondagmiddag in een restaurant mee te eten samen met de zigeuners.

Wat een verrassing wachtte ons. We kregen een heerlijke maaltijd, maar wat nog heerlijker was, we ontmoetten tientallen broeders en zusters onder de zigeuners.

God verandert mensen

Ze verrasten ons met een paar getuigenissen. Een oudere zigeuner getuigde: *"Ik was zo slecht, nu is elke dag van mijn leven vreugde."* *"Hoe was je leven?,* vroeg Charles. *"O, ik dronk en stal. Van mijn ouders had ik geleerd stenen uit klei te bakken, die ik een paar keer verkocht aan verschillende mensen. Mensen zaten achter mij aan. Ik werkte voor tientallen mensen als slaaf. Een keer werd ik vastgebonden door een oom en achter een trailer aangesleept. Zijn zoon zei; "Laten we hiermee stoppen, anders komen we nog in de gevangenis."* Deze dingen gebeurden allemaal voordat ik God

leerde kennen. *Nu ken ik God en ben ik helemaal veranderd, ik ben gelukkig."* Charles vertelde later, dat toen deze man de eerste keer in de samenkomst kwam, hij direct radicaal tot bekering kwam.

Ook de dochter van deze man gaf haar getuigenis, hoe ze zonder liefde opgroeide, en met veel haat in haar hart leefde. *"Ik had een moeilijk leven met veel pijn. Alle haat is weggenomen, van veel slechte dingen ben ik bevrijd. Ik leef nu in liefde en vrede. God kan mensen*

veranderen." Toen trakteerden zij ons met elkaar op een paar prachtige liederen. Wij

genoten van 'Hoe groot zijt gij' en "Jezus geeft een loflied in ons hart' in het Hongaars. Daarna zongen wij voor hen psalm 117 in het Hebreeuws en deed Wim een kort verhaal over de Goede Herder en gaven we de kinderen een boekje van de Goede Herder.

Twee keer uitladen

We namen afscheid van deze lieve mensen en laadden daarna de vier busjes voor meer dan de helft uit. Vijf kinderledikantjes, heel veel schoenen, kleding, speelgoed, een

paar matrassen, schoolbankjes met stoeltjes, veel shampoo en dekens laadden we uit.

Daarna brachten we nog een bezoek aan de zoon van Charles, zijn vrouw en dochtertje. Om 16.00 vertrokken we richting de grens met Oekraïne. We kwamen daar vier en een half uur later aan. De busjes werden één voor één aan een grondig onderzoek blootgesteld. De overgebleven lading moest er uit. Het bleek om drugs te gaan. Helaas hebben we als Hollanders een slechte naam. Dit duurde al met al twee en half uur. We kwamen daardoor pas om twaalf uur in de nacht in ons hotel aan.

Hollandhuis

De volgende morgen was ons eerste werk na ons ontbijt, het vullen van de 'big shoppers'. Er ging een deken, een zaklamp, een pak stroopwafels, een kilo kaas, een stuk zeep, een fles shampoo en heel veel andere spullen in. Bij elk bezoek zouden we een tas uitdelen. Bij Chesed aangekomen werden we hartelijk ontvangen. Allereerst praatten we elkaar bij. We werden uitgenodigd op het verjaardagsfeest van twee Chesed medewerkers, Nina en Valodja, die 's middags hun verjaardag zouden vieren. Michael, de directeur vertelde ook van een juridische strijd om een oude synagoge waarin zij verwickeld zijn. De plaatselijke overheid wil het gebouw verkopen. Chesed probeert nu met documenten te bewijzen dat het gebouw Joods eigendom is. Drie rechtzaken hebben al plaats gehad. Michael vertelde ook nog dat Sergey Rafalovsky (zie reisverslag oktober 2009) nu een onderdak heeft gevonden in het 'Hollandhuis', een christelijk bejaardenhuis opgezet door Dorkas.

God zij gedankt, het gebed in oktober samen met Sergey gebeden is verhoord. De

kosten voor het verblijf zijn maandelijks ongeveer 800 Grivna (€ 75,-) en Sergey krijgt over vier jaar pas zijn pensioen. Of wij konden helpen met extra sponsorgeld?

Begraafplaats

Piet en Johan waren meegegaan als vertegenwoordigers van Boete en Verzoening. Chesed had deze Stichting uitgenodigd om de Joodse begraafplaats op te knappen. Piet legde uit, hoe de Stichting ontstaan is, wat zij al hebben gedaan en wat hun intenties zijn; *“Wij voelen ons aansprakelijk voor wat er in het verleden door christenen voor leed is aangedaan aan het Joodse volk. Wij willen het anders doen.”* Samen met Valodja, die zelf al 19 gevaarlijke bomen heeft gekapt, reden we naar de begraafplaats. Michaël vergezelde ons ook. Deze plaats die voor Joodse mensen zoveel betekent, was gelegen in een vuile, verwaarloosde buurt, haast onbereikbaar door de slechte wegen en diepe plassen. Wat Chesed betrof bleek de prioriteit te liggen in het kappen van heel veel bomen, waarvan sommige een regelrechte bedreiging vormen voor de grafstenen. De omheining van op elkaar gestapelde stenen, vertoont hier en daar gaten, waardoor mensen zich ‘vrije toegang’ verschaffen. Deze te kunnen dichtten is ook een groot verlangen. Dan is er overal het lage groen; vooral uitgezaaide bomen die de graven beschadigen en overwoekeren, dat moet worden uitgerooid. En indien mogelijk zullen ook enige stenen worden gerepareerd en anderen recht op gezet. Het opnieuw uitgraven van een afwateringskanaaltje heeft ook prioriteit. De grond is zo vochtig dat de stenen omvallen. Al met al genoeg te doen.

Wat je zegt, ben je

We keerden terug naar Chesed en vierden de verjaardagen van Nina en Valodja mee. We hadden voor hen een paar leuke kado's naast de kaas en stroopwafels en een toespraakje.

Toen ging de ene helft van de groep naar Lena Wasserman (39 jr) en haar

kleinzontje Ivan, waar Lena het voogdijschap over heeft. (zie reisverslag okt 2009) Hun sponsors en ook anderen hadden leuke en ook praktische cadeaus meegegeven. Met de jonge moeder van Ivan, Tanja, gaat het nog niet goed. Zij is verslaafd. Uit het ontwenningsklinikum loopt ze elke keer weg. *“Ik heb twee dochters.”* zegt Lena, *“Allebei heb ik ze op dezelfde manier opgevoed, maar beiden zijn zo verschillend. Katja is altijd gehoorzaam geweest, Tanja heeft mij altijd bedrogen,”* verzuchtte ze. *“Ik voed nu Ivan op, hij krijgt straf als het nodig is, maar ik behandel hem heel positief. Als ik zou zeggen: “Je bent slecht,” dan wordt hij het ook. “Wat je zegt, ben je.””* We zien een levendig vlot pratend lief jongetje voor ons. We begonnen met het uitpakken van de cadeaus. Ivan genoot van alles, maar het meest toen er autootjes te voorschijn kwamen. Hij ging er direct mee spelen. Lena vertelde nog hoe haar voorgeslacht bijna allemaal is omgekomen in de oorlog. Haar ouders waren geëvacueerd. De ouders van haar moeder werden vergast door uitlaatgassen van een auto. *(In het begin sloten de Duitsers de uitlaat van een auto aan op een leiding die naar een afgesloten ruimte leidde, waar Joodse mensen werden gevangen gehouden, w.v.)* De jongste zus van haar moeder overleefde deze vergassing, iemand heeft haar eruit gehaald.

Tot volgende week

De andere helft van de groep was naar oma Maria en kleindochter Gobika Bavelman en naar het echtpaar Viktor en Katja Zoechar geweest. Met de gezondheid van

Maria gaat het niet goed. Ze was naar het ziekenhuis geweest en daar wilden ze haar houden, maar ze kan haar gehandicapte kleindochter Gobika niet alleen thuis laten. Ze heeft ook medicijnen nodig, maar omdat ze weer veel duurder zijn dan de vorige keer, kan ze dit niet betalen. Ze kreeg extra steun en er werd met haar gebeden.

Ook bij Viktor en Katja is gebeden. Katja, die dementerend is, kwam er speciaal bijstaan om mee te bidden. Zij zei: *“Volgende week wil ik jullie weer terug zien.”* Door de zware winter konden ze niet naar buiten. In de zomer hoopt Viktor weer te kunnen gaan vissen en jagen. De kleinkinderen passen dan op Katja en soms gaat ze mee.

Ari Batkie

Terug bij Chesed hadden we een heerlijke ontmoeting met een lief echtpaar, Ari Batkie en Tilde Aäron, beiden 86 jaar. En nog zo vijf. Ari Batskie werd geboren in Moekatsjevo, zijn ouders waren Hongaarse Joden. *“Thuis spraken we Jiddisch en ik bezocht de Jiddische school.”* Ari Batkie heeft twee kampen overleefd. Eerst drie

maanden Auschwitz van mei 1944 tot augustus 1944. Zijn moeder, zijn broer met zijn vrouw, een zus met haar zoon, kwamen allemaal om. Arie Batskie werd overgebracht naar het werkkamp Reichenbach. Daar werd hij in een fabriek tewerkgesteld met heel weinig eten. Ze moesten natte klei scheppen. *“De meerderheid stierf aan tyfus. de laatste dag voor de bevrijding was ik buiten bewustzijn. Ik lag als dood op de onderste plank. Juist toen kwamen de Russische soldaten. Toen ik mijn ogen opende, zag ik hen. Zij gaven medicijnen en eten. Het was 1 april. Nadat ik iets aangesterkt was, wilden wij de soldaten helpen. We werden meegenomen naar Polen. Ik ben nu blij dat ik niet hoefde te vechten anders had ik anderen, de fascistengedood. God zij dank heb*

ik nu nog een goed geweten. Na de oorlog heb ik nog twee jaar in het Russische leger gediend. Toen kwam mijn vriendin ook terug. We waren voor de oorlog al bevriend, zonder oorlog waren we zeker eerder getrouwd. We gingen samen naar de gemeente en ondertekenden de trouwakte. Het was 1 mei, iedereen had vrij. We vierden ieder in onze eigen fabriek de dag van de arbeid. 's Avonds ontmoetten we elkaar weer. Dat was onze bruiloft.

Valodja

Opeens kwam Valodja ertussen met zijn verhaal. Hij had flink wat gedronken zo te zien. Het was alsof hij wilde zeggen: "Jullie hebben naar Ari Batkies verhaal

geluisterd, maar het verhaal van mijn vader en de pijn wil ik ook met jullie delen." We begrepen uit zijn stortvloed van woorden hoe zijn ouders geleden hadden in de oorlog en dat hij daarom zijn vader ook wil eren, nu hij gestorven en begraven is. Daarom heeft hij op de begraafplaats rond het graf van zijn vader alle bomen gekapt. "Het gaat er om wat je doet, niet wat je zegt." zo eindigde hij zijn verhaal. Michaël leidde hem naar buiten.

Nog groter cadeau

We spraken nog langer met het lieve echtpaar Aäron. Wim zei: "We hebben aandachtig geluisterd naar uw verhaal. En we hebben ook begrepen dat u geen cadeaus hebt gekregen op uw trouwdag. Daarom geven wij u nu cadeaus en ook het boek van Corrie ten Boom." Ze waren beiden verrast een tas vol mooie spullen te krijgen en ook het boek. Arie Batkie eindigde: "Jullie zelf zijn een nog veel groter cadeau." We namen afscheid van dit schattige echtpaar na met hen op de

foto geweest te zijn.

David en Raisa Slutsky

Samen met Olga, de werkster onder ouderen, gingen we met de hele groep op weg naar een adoptiepersoon die al jaren gesponsord wordt, maar die we nog nooit thuis bezocht hadden: David Slutsky en zijn vrouw Raisa. Onderweg vertelde Olga al hoe David zonder vader en moeder opgroeide, hoe hij in zijn weeshuisjaren en daarna geplaagd is vanwege zijn Jood-zijn en hoe hij ernstige gezondheidsklachten steeds weer te boven is gekomen. Het geheim hiervan zouden we van hem zelf horen.

Het maakt niet uit

We ontmoetten in een heel klein appartementje een lieve zachtmoedige man en vrouw. "Ik ben hier niet geboren, ik weet zelfs niet waar, en wanneer precies. Ze

hebben mij in de oorlog in 1943 afgegeven bij een weeshuis in de Chernovtsy regio. Daar ben ik opgevoed, van ouders weet ik niets. Op mijn papieren was wel vermeld dat ik Jood was. Niet iedereen was slecht, er waren er die mij slecht behandelden. Overal moest je je met je documenten identificeren. Dus wisten ze direct overal dat ik Jood ben." Uit het verdere verhaal bleek dat Raisa als Russin samen met haar zus, die met een soldaat getrouwd was, in Uzgorod belandde en op dezelfde fabriek als David te werk werd gesteld. "Toen ik haar leerde kennen, was zij de eerste die zei: "Het maakt mij niet uit wie of wat je bent." Ik vond haar gelijk heel erg leuk."

Maar ik leef

David vertelde hoe erg het er met hem aan toe is geweest. "Met een ongeluk brak ik mijn ruggenwervel. Artsen zeiden dat ik nooit meer zou kunnen staan, maar ik sta. Na een insult was ik halfzijdig verlamd. De artsen zeiden: "Je zult niet meer kunnen leven, maar ik leef. Toen had ik een hoge bloeddruk, en drie

ernstige ziekten, zodat ik op bed kwam te liggen, drie maanden lang. Ik heb opnieuw geleerd op mijn benen te staan, eerst met krukken, later met een stok en nu zonder." Wim reageerde: "God heeft vast en zeker een plan met uw leven."

God heeft mij opgetild

Toen glimlachte David en stak van wal: "Vroeger wist ik niet dat God bestond. Toen ik 58 jaar was en hartklachten had en hele sterke medicijnen moest gebruiken, kreeg ik er een boeket van klachten bij. De dokter stuurde mij naar huis en zei: "Met zoveel klachten kun je niet leven." Er kwam toen thuis een jongen bij mij langs, die zei; "God wil je helpen. Hij wil je genezen," Maar ik moest me bekeren. Ik geloofde echter niet in God, ik was eigenlijk een overtuigd atheïst. "Ik neem het niet aan" zei ik. Drie maanden spraken we regelmatig met elkaar. Ik zei: "Ik ben geen moordenaar, ik ben gewoon een normale man, ik wil me van niets bekeren." De jongen, Sergei, zei; "Je hebt zonder God geleefd en dat is zonde." Ik wilde niet in God geloven, maar ik wilde wel genezing. "Kom een keer naar de dienst, we zullen voor je bidden," zo vroeg Sergey. Ik ben gegaan en er is voor mij gebeden. Ik voelde tijdens het bidden de pijn direct verdwijnen....dus er was toch iets wat medicijnen niet kunnen. Ik geloofde dat God bestond. Ik zei alleen maar; "Heere dank U wel." Ik

ging vaker naar de samenkomsten, ik geloof nu in God. Hij heeft iedere keer weer wonderen voor mij gedaan.

We baden nog samen, en prezen Gods naam en zongen toen nog "Hine ma tov oe ma naiem." En dat was het, "goed en lief"lijk om als broeders en zusters in de Heer samen te zijn." Eer aan onze hemelse Vader, die grote wonderen werkt door Jesjoea onze Heer.

Poeriemconcert

We gingen dankbaar en blij terug naar ons hotel. We hadden al zoveel om over door te praten. Daar ontdekten we dat er die zaterdag een Poeriemconcert zou zijn. Ria vroeg er Tanja, de vrouw die samen met haar man het hotel Nehemia beheert, naar. Toen bleek dat er een begin van een Messiaanse gemeente is in Uzgorod. Door hen is dit concert georganiseerd. Tanja maakte voor ons voor dinsdagavond om 20.00 uur een afspraak met het voorgangersechtpaar. We verwonderden ons over Gods werken en leiding. We zien er de voetstappen van onze Heere Jesjoea in. Hij komt spoedig.

Als familie

Dinsdag gingen Piet en Johan verdere verkenningen en voorbereidingen treffen voor de Boete en Verzoeningreis in mei. Wij vertrokken daarna met twee busjes naar Moekatsjevo. Ira, de vertegenwoordigster van Chesed in die plaats, was zo blij ons weer te zien. *“Jullie zijn als familie. Als eerste wil ik jullie bedanken voor de kaarten die onze mensen ontvangen hebben. De mensen hebben het gevoel alleen te zijn overgebleven, voor hen betekenen die brieven heel veel. Goede woorden zijn als medicijn voor de ziel. Wij kunnen niet altijd materieel helpen, maar we kunnen wel goede woorden spreken. Sommigen komen hun huis niet uit, ze zijn ziek en arm, het is belangrijk naar hen te luisteren. Kom laten we gaan, de mensen wachten op ons”*

Baboeska

We gingen eerst naar Faina Drutman. Haar Nederlandse sponsor was ook één van de chauffeurs. Jaco had een pakketje van zijn vrouw en kinderen meegebracht voor omaatje, Baboeska. Wat was Faina blij verrast. Ze herkende Jaco direct van de foto die ze ontvangen had en omhelsde hem blij. En toen de tas met cadeaus openging en er ook

tekeningen van de kinderen te voorschijn kwamen, noemde ze zo de namen van de kinderen op. *“Ik houd heel veel van kinderen, ik heb altijd met kinderen gewerkt op een school. Zelf heb ik geen kinderen.”* Faina was zelf enig kind en is nooit getrouwd geweest, ze heeft helemaal geen familie. *“Geve God jullie gezondheid, en vrede en de kinderen goede gehoorzaamheid.”*

Toen we weggingen zei Ira tegen Faina: *“Je kunt nu niet meer zeggen dat je geen familie hebt. Je hebt kinderen en drie kleinkinderen in Nederland.”*

Wat zagen we een verschil met de eerste keer dat wij Faina ontmoetten, nu twee jaar geleden.

Nieuwe deur

Bij Natasja en Tamara moesten we de nieuwe deur bekijken, die van het sponsorgeld gekocht en geplaatst was. Ook daar zagen we hoop. De kaart uit Nederland stond in het

midden van een lege kast te pronken. Hoewel Tamara lichamelijk achteruitgegaan was (Ira vertrouwde ons toe dat zij tegenwoordig ook pampers nodig heeft) merkten we toch dat er vrede en liefde was. We lazen Psalm 121 en Psalm 91:1-4. *“De Heere is een Schuilplaats. Ik zeg tot de Heere; ‘Mijn God op Wie ik vertrouw.’”*

Boeket problemen

Bij Vera Danilstenko konden we deze keer wel terecht. Zij lag nu niet in het ziekenhuis. Ze heeft hart- en vaatziekte. Ook in haar hoofd zijn de bloedvaten niet in orde. Aan het eind van haar voeten stroomt het bloed ook niet goed door. Vera: *“Ik heb een heel boeket van problemen. Al het geld gaat op aan medicijnen en zelf. Zij moeten uit het buitenland komen en hoe duur ze zijn hangt van de koers van de dollar af.”* Vera krijgt 3x per week 3 uur per dag hulp in de huishouding. Ze heeft ook helemaal geen familie. Ze zijn allemaal in de oorlog omgekomen.

Haar moeder is 20 jaar geleden gestorven.

“Ik moet twee keer per week een taxi bellen om naar het ziekenhuis vervoerd te worden voor een spuit in mijn been.” Met Vera hebben we ook gebeden om genezing en rust.

Voorbeeld

Daarna bezochten we Victoria. Een opgewekte vrouw van 81 jaar, die al bijna zes jaar op bed ligt, terwijl ze al 17 jaar ziek is. Wat was ze vrolijk en vol humor. *“Jullie zijn allemaal eigen. Ik mis jullie, als jullie niet komen, kom ik naar Nederland. Wat goed dat jullie gekomen zijn, jullie wonen vlakbij met vijf minuten zijn jullie er,”* grapte ze. Ze had nogal vertrouwen in de nieuwe president Janoekovits. *“Hij groeide op in een arm gezin, zijn moeder overleed en zijn vader trouwde opnieuw. Hij is door oma opgevoed. Hij is opgeklommen tot president, maar hij weet wat armoede is. Het is een zware tijd, maar hij zal zijn best doen,”* geloofde Victoria.

We praatten met haar. Ze had ook slecht nieuws. *“Het is bijna een maand geleden dat de poes kwijt is. De eerste tijd was erg moeilijk. Ik wil ook geen nieuwe, ik ben nu niet gezond. Nu het goede nieuws. Ik krijg goede steun, daardoor kan ik gemakkelijker leven. Hulp bemoedigt mensen.”*

Ira zei: *“De mensen wachten nu op de brievenbus. Ze hebben nu weer iets om naar uit te kijken.”* Toen Wim en Ria vertelden dat ze een kleinkind verwachtten, zei ze spontaan: *“Dat is het allerbeste nieuws.”* Wij zeiden haar dat zij daar liggend op bed een voorbeeld voor ons is. *“Als ik een voorbeeld ben, dan word ik trots. Jullie zijn als*

familie.” Hierbij aansluitend zongen we voor haar, *‘Hinnematov’*

Kus haar handen

Ook Nechama Retblatt wilden we graag bezoeken. De vorige keer sliep ze en wilden we haar niet storen. We spraken toen alleen met haar dochter Rosa. We werden zo warm omhelsd. *“Jullie vullen mijn ziel. Ik heb zo naar jullie uitgekeken”*

Ondanks dat Nechama deze maand 93 jaar hoopt te worden is ze nog zo bij de tijd. Ze liet vol trots foto's zien van de bruiloft van haar kleinzoon Pavlok. Hij trouwde in november in Israël. Hij leert daar voor Rabbi. De foto's toonden ons een orthodoxe bruiloft. Nechama

vroeg Wim: *“Wanneer ga je een boek schrijven. Ik heb zo'n blijdschap met het lezen.”* Wat maakten we haar blij met opnieuw een boek, een trilogie zelfs deze keer, dat we speciaal voor haar hadden meegebracht, 'Het geluk van het verloren leven' door N.P. Chrapov.

“Ik houd zoveel van jullie, jullie zijn als familie.” liet Nechama nog weten. En met de warme sokken die ze de laatste keer ontving was ze zo blij dat ze zei: *“Zeg tegen deze vrouw, dat niet alleen mijn voeten warm zijn, maar ook mijn ziel. Ik kus haar handen”* De hyacint, die ze de vorige keer ontving, heeft het goed gedaan. *“Ik heb hem aan iedereen laten zien en ruiken en ik zei: “Kijk dit hebben Nederlanders gegeven.”* Na dit bezoek losten we de busjes voor een groot deel in het Chesed gebouw, dronken nog koffie en thee en namen afscheid om terug te keren naar Uzgorod.

Sjabbat vieren

s'Avonds kregen we bezoek van het voorgangersechtpaar Igor en Alona. Twee jaar geleden waren ze naar Uzgorod gestuurd vanuit Kiev om hier een gemeente te beginnen. Igor: *“Maar toen we met jeugdwerk begonnen openbaarde God ons dat we de sjabbat moesten gaan vieren. Wij wisten van de Messiaanse beweging, maar maakten daar zelf*

geen deel vanuit. Onze dochter kreeg van Chesed matses. Ik begon met de kinderen de geschiedenis door te nemen. Toen we bij het Afikomen kwamen en ontdekten dat dat een profetie over Jesjoea inhoudt en dat met elkaar aten, ervoeren we zo de aanwezigheid van God,” vertelde hij met tranen in zijn ogen. *“We willen dit het volgende jaar graag met de jeugd wilden vieren.”* Igor en zijn vrouw vertelden hoe ze door de Heer gebruikt worden. Dat er nu ook in samenwerking met Jan Bakker van de Alphacursus een soort Alefcursus is samengesteld. Daarmee kunnen jonge mensen de basisprincipes van het geloof worden aangeleerd, maar ook de bijbelse wortels. *“Wij proberen de Heer te volgen. We vieren nu sjabbat thuis met een groep van tien volwassenen, maar we willen voorzichtig zijn, niet overhaast te werk te gaan.”* Zij hebben ook het Poeriemfeest op 27 februari georganiseerd.

Wat kunnen we doen?

We deelden ook onze getuigenissen met hen. Piet en Johan deelden hun visie wat betreft het werk van Boete en Verzoening. De geschiedenis van David met de Gibeonieten in 2 Samuel 21: 1- 3 is voor ons een eyeopener geworden. De vraag van David is ook de vraag geworden van Boete en Verzoening aan het Joodse volk: *“Wat kunnen we voor jullie doen, zodat jullie ons kunnen zegenen?”* vers 3.

Aan het eind van deze wonderlijke avond knielden we voor God neer en dankten Hem voor wat Hij gedaan heeft, doet en doen zal. De voetstappen van de Jesjoea worden steeds meer zichtbaar. De Koning komt.

Computer voor Stephan

Woensdagmorgen bezochten we de man zonder benen, Stephan Rot en zijn vrouw Doesja. We hadden Michael verteld, dat we een zo goed als nieuwe computer met flat screen

hadden gekregen van een voor ons onbekende vrouw in Nederland. En ook dat deze vrouw het van God op haar hart had gekregen om het aan een Joods iemand te geven. Michael zei toen direct: *“Dat zou een geweldig cadeau voor Stephan Rot zijn. Dan kan hij kontakten leggen met mensen via internet en kan hij ook informatie opzoeken op het gebied van biologie, dat zijn beroep is.”*

Zo brachten we hem de computer en het beeldscherm. Hoewel hij zelf niet zou weten hoe er mee te werken, zijn zoon en anderen zullen hem erbij helpen. Stephan zag er goed uit, al kan hij niet veel anders dan op zijn bed liggen en zitten. Het is jammer dat ook zijn rechterhand zo zwak is. Stephan: *“Ik heb drie jaar geleden een insult gehad, daardoor is mijn rechterhand heel zwak. Maar Vladik, een arts, gaat mij helpen. God helpt, zonder God was ik niets.”*

Zoveel hoop

Er ontstond een leuk gesprek over de agrarische productie in de Negev in Israël tussen Johan, die akkerbouwer is geweest en twee jaar in Israël heeft gewoond en Stephan, die 30 jaar kweker is geweest en ook in Israël de Negev heeft bezocht. Stephan genoot zichtbaar omdat hij dingen kon delen met iemand die ook dezelfde interesse heeft.

Olga deelde met hem nog het plan om hem naar een soort revalidatiecentrum te laten gaan in een ander deel van Oekraïne. Wellicht kunnen ze hem leren hoe hij zelfstandig vanuit bed in een rolstoel kan komen. Stephan was nog niet erg enthousiast, hij richt zich liever op hulp in Europa.

We stelden voor om te bidden. Doesja kwam direct vanuit de keuken aangesneld om mee te kunnen bidden. Ze zei daarna: *“Sinds de eerste keer dat jullie kwamen heeft hij zoveel hoop gekregen, en ook nu zal hij weer maanden spreken over het bezoek.”*

Tijd en mensen

We werden door Michaël teruggeroepen naar Chesed. Hoewel we eigenlijk te voet een ander bezoek wilden afleggen, deden we wat van ons gevraagd werd. Michaël had een man van 87 jaar Karl uitgenodigd om met ons kennis te maken. Karl had daarvoor andere afspraken afgezegd. Karl sprak goed Duits zodat ook de anderen van de groep direct met hem konden communiceren. Karl is al meer dan 60 jaar getrouwd met Margaritha, heeft een dochter en kleinzoon in Israël wonen en is journalist geweest bij een Hongaarse krant. Karl woonde 12 jaar in Israël en toen hij terugkwam was veel archiefmateriaal vernietigd. We kregen twee exemplaren van een

boek dat hij geschreven heeft en die hij signeerde. 'Tijd en mensen' *"Alle mensen die daarin hun verhaal vertellen heb ik persoonlijk gekend. Deze verhalen hebben ook in een Hongaarse krant gestaan, zonder te noemen dat deze mensen Joden waren."*

De vraag van Michaël was: *"Zou het boek vertaald kunnen worden, zodat meer mensen het kunnen lezen?"* Piet was gelijk enthousiast: *"Het zou goed zijn wanneer mensen die in mei mee naar Uzgorod hopen te komen ook de geschiedenissen van deze streek zouden kennen."* Hij beloofde zijn best te gaan doen voor een vertaling uit het Russisch in het Nederlands.

We bedankten Karl voor zijn komst en ook voor zijn boek en gaven hem het boek 'De Schuilplaats' van Corrie Ten Boom. Hij nam het boek graag aan: *"Ik zal er ook over schrijven in het krantje Echo."*

Gustav en Rosa

We zouden nog één bezoek doen voordat we naar de christelijke organisatie Zhyttya zouden gaan. Een nieuw adoptiegezin werd aan ons voorgesteld; Gustav en Rosa. Wat waren ze blij met onze komst en hulp die we konden toezeggen. Gustav heeft Parkinson. Hij liet ons

een zak met medicijnen zien, waar hij dagelijks gebruik van maakt, voor hart, hoofd en handen.

Rosa's vader was Rabbijn. Haar ouders, twee broers en vier zussen emigreerden in 1970 naar Israël. Zij bleef achter, omdat haar man Gustav niet Joods was. Haar zus is getrouwd in Israël, een broer is omgekomen in Haifa bij een raketaanval en haar ouders zijn overleden in Israël. Zij heeft ze nooit meer gezien. Wat zou ze graag nog een keer naar Israël gaan, naar het graf van haar ouders, zo vertelde ze onder tranen.

Geen gas en heet water

Gustav en Rosa leven in grote armoede. Ze krijgen beiden een pensioen van 600 Grivna (ongeveer € 55,-), waar 200 Grivna als huur voor de flat afgaat. Nu is het heet water afgesloten en ook het gas. Veel mensen hebben namelijk in hun appartement een eigen verwarming aangesloten. Het verwarmen van de overige appartementen is niet meer rendabel. Nu verwarmen ze hun flatje elektrisch en dat is veel duurder dan met gas. We deelden de tas met spullen uit, baden met hen en namen afscheid.

We besloten hen voorlopig in de wintermaanden met een dubbele adoptie te helpen.

Ik werk aan de harten

Bij Zhyttya losten we weer heel veel van de vracht, o.a. potten vitamine-en calciumtabletten, kleefpasta, dekens, koffers met kleding en schoenen. Ze waren zo blij met alle leuke cadeautjes, souvenirjes en tassen met spullen. *"Die kunnen we als cadeautjes aan de mensen geven met Poeriem."* We werden opgewacht met een gedekte tafel. We genoten van elkaars aanwezigheid. De situatie is voor het team van Zhyttya ook wat moeilijker geworden. Miron, de man van Nadya die de taken van Rita voornamelijk heeft overgenomen nu Rita getrouwd is en in Israël woont, is als advocaat nu zonder werk. Ook Roman, de techneut van de Stichting, heeft op

dit moment geen werk en een uitkering is er voor jonge mensen zonder werk niet. We deelden onze ervaringen en ook Piet gaf een getuigenis van het werk van Boete en Verzoening. Een uitspraak van hem, zoals God duidelijk had gemaakt toen ze in Warchau op de begraafplaats werkten, is ons bijgebleven: *"Werken jullie maar niet meer aan de Joden, als jullie werken aan de stenen, werk Ik aan hun harten."*

Achterkamertje

Nadya stelde voor om een nieuw adoptiegezin te bezoeken voordat de studie van David Loden via Skype zou gaan beginnen. We bezochten Ina Sjinitza en haar man Anatoli. Zij wonen sinds 1989 in een achterkamertje bij hun dochter en schoonzus. Er is slechts een kamer, die gelijk woon-, eet- en slaapkamer is. Er is een klein halletje die als keuken dienst doet, maar waar geen water is. Ondanks het gemis aan voorzieningen is het huis altijd

schoon, zo weet Nadya. Anatoli en Inna komen uit Chmelnitsky. Toen Inna 20 jaar geleden last van haar hart kreeg, bood hun dochter, die in Uzgorod was gaan wonen na haar trouwen, deze plek om te wonen aan. Het echtpaar heeft vier kleinkinderen en vier achterkleinkinderen. We baden met dit echtpaar, waarna Inna zich klaar maakte om met ons naar Zhyttya te gaan voor de studie van David Loden.

In het verborgen

Toen we daar aankwamen was alles al ingericht voor het onderwijs vanuit Israël. David Loden sprak in het Hebreeuws en zijn vrouw Lisa vertaalde alles in het Russisch. David Loden ging verder in Mattheüs, met de bergrede, waar hij 14 dagen ervoor gestopt was. Hij herhaalde wat er staat over het geven van giften en begon toen aan het onderwijs van Jesjoea over het bidden. Het onderwijs was heel basis; eenvoudig. En juist daarom zo mooi. Het verveelde geen moment. De nadruk lag vooral op het 'in het

verborgen bidden.' Net zoals we als baby in de moederschoot verborgen liggen, (Psalm 139) zo mogen we bidden 'in het verborgen' en ons veilig weten bij onze hemelse Vader. Na het onderwijs werd een eenvoudig gebed uitgesproken en kwamen Rita en haar man Gena nog even in beeld. "Ik zie dat ook onze Hollandse vrienden aanwezig zijn." We brachten een groet en zegen over van de gemeente in Nederland.

Wat een heerlijk samenzijn. De sfeer bij Zhyttya is altijd zo bijzonder goed. Alles ademt altijd liefde en zorg uit.

We namen met Nadya nog de veranderingen in de adopties door en moesten toen vertrekken.

Juditha had ons uitgenodigd om haar thuis te bezoeken. Aangezien we nog nooit bij haar thuis geweest waren en we ook gordijnen bij ons hadden hebben Paul en Cora en Wim en Ria haar een bezoek gebracht.

Lydia Sadovskaja

Van Piet en Johan vernamen we dat zij donderdagmorgen al richting huis zouden gaan. Maar dan wel via een Hongaarse kennis, die ook bomenspecialist is. Ze zouden hem vragen om in mei ook mee te doen met het project.

Wij gingen 's morgens, nadat we node afscheid van hen hadden genomen, eerst langs Lydia Sadovskaja. Hoewel we daar in

oktober ook waren geweest, hadden we haar beloofd dat als zij nog meer hulp nodig had, zij daar om mocht vragen.

Nu bleek dat ze geld had moeten lenen voor ziekenhuiskosten die ze heeft moeten maken. Haar schouder en arm zijn nog steeds niet in orde. Twee vingers kan ze helemaal niet gebruiken. In een brief bedankt ze voor de hulp van Chesed en Roechama en legt ze ook uit hoe zij

haar geld besteedt. Het geld van Chesed, 900Grivna per jaar, is bij lange na niet voldoende voor de medicijnen die zij nu gebruikt. We hebben haar voor de komende maanden wat extra gegeven en baden met haar dat God haar arm zou genezen.

Verlaten

We gingen nog langs Chesed om de laatste zaken te regelen. Toen reisden we richting Beregova. Daar hadden we een afspraak met Ernst, de Chesed medewerker in die plaats. Hij bracht ons naar het huis van de jonge Vasil. Voor hem hadden we een pakket van zijn sponsorouders. Vasil is door zijn ouders in de steek gelaten, toen hij twee jaar was. Nu is hij 19 jaar. Zijn oma had zich over hem ontfermd, hem bij zich in huis genomen en hem opgevoed. Zij is echter op 27 december overleden. We hadden Vasil (Lotsi op z'n Hongaars) nog nooit eerder ontmoet. Maar wat een lieve jongen is hij. Hij woont nu in het huis van zijn oma, dat arm en donker is en weinig voorzieningen heeft. Omdat oma het water niet meer kon betalen, is het afgesloten. Opnieuw aansluiten kost 600 Grivna (€55.--)

Er is ook nog een schuld van 1000 Grivna van de begrafenis van oma. Gelukkig kan Vasil elke dag bij Ernst eten en gaat hij volgende week werken, als kok. Dan verdient hij 500 Grivna per maand. Hiervan zal 400 Grivna opgaan aan gas, water en vuilnis ophaaldienst.

We gaven Vasil de tas met nieuwe kleding en vertelden hoe zijn adoptieouders veel van hem houden en voor hem bidden. Dit moest allemaal in het Russisch aan Ernst worden vertaald en hij vertaalde het weer in het Hongaars, omdat dat de enige taal is die Vasil spreekt.

We gingen nog met hem op de foto en gaven Ernst geld, om een gedeelte van de schuld alvast af te betalen.

We vervolgden onze weg naar het weeshuis in Vinogradova. Daar ontmoetten we de directrice Hanna.

Nadat we een heerlijke maaltijd hadden gekregen, gaven we de kinderen wat snoepgoed en twee leuke dierenstickers met oogjes. We

lostten de rest van de busjes. Hanna leidde ons nog naar buiten waar ze een geruïneerd zwembad toonde. Wat zou ze dat graag opgeknapt hebben. We maakten foto's en beloofden hier verder over na te denken.

De tijd voor de terugtocht brak aan. Om half vijf reden we richting de grens. Het kostte wel een uur, om er over te komen maar toen konden we achter elkaar doorrijden door Hongarije, Oostenrijk en Duitsland. Om de beurten reden we en sliepen we op de achterbank. In Duitsland voegden Piet en Johan zich weer bij ons. Zij hadden een succesvol bezoek afgelegd. De Hongaar is in principe bereid mee te doen in mei.

Dank

We hadden onderweg nog wel oponthoud, reden een poosje in de file, vanwege een ongeluk, maar vrijdagmiddag half 5 waren we thuis.

Onvoorstelbaar dat een week zo intensief kan zijn, dat je het gevoel hebt een maand weg geweest te zijn. We hebben zoveel redenen om de HEERE te danken; voor Zijn leiding, de ontmoetingen, Zijn wonderen, Zijn redding en bescherming. En dat we mogen worden gebruikt om zoveel mensen te bemoedigen en hoop te geven.

Naast dank aan onze Vader ook iedereen bedankt, die aan het slagen van deze reis heeft bijgedragen. Bijzonder willen we hen bedanken die belangeloos hun busje beschikbaar hebben gesteld.

